

DZS
Dům zahraniční
spolupráce

PROGRAM PODPORY
ČESKÉHO
KULTURNÍHO
DĚDICTVÍ
V ZAHRANIČÍ

Závěrečná zpráva o působení učitele u krajanů

Školní rok: 2017/2018

Destinace (země, místo): Budyšín (Německo)

Jméno, příjmení: Mgr. Jan Breindl

Oproti ostatním destinacím, v nichž působí čeští učitelé u krajanů, je Budyšín specifický v tom, že zde nežije česká krajanská komunita v pravém slova smyslu. Výuka češtiny je zde orientována primárně (nikoli však výlučně) na Lužické Srby, kteří jsou historicky, jazykově i kulturně s českým prostředím velmi úzce provázáni.

Výuka češtiny probíhala na čtyřech srbských základních školách u dětí v rozmezí 2. – 4. třídy. Měla formu nepovinného předmětu (v místní terminologii cyłodnjowski poskitk/Ganztagsangebot), z něhož žáci nejsou klasifikováni. Na ZŠ Chrósčicy se výuky účastnily celé třídy, celkem 43 dětí. Na ZŠ Pančicy – Kukow navštěvovalo hodiny češtiny 21 dětí, na ZŠ v Ralbicích 5; na ZŠ v Radworu se ve dvou pololetních turnusech vystříдалo celkem 18 dětí. Večerní kurzy pro dospělé probíhaly v Budyšíně a ve Smjerdžaci, navštěvovalo je celkem 15 lidí. V přípravě je letní prázdninový kurz češtiny (6. – 11. srpna v Chrósčicích), v jednání je rozšíření výuky češtiny na ZŠ ve Worklecích a Srbskou základní školu v Budyšíně.

Vyučování probíhalo až na jednu výjimku v češtině, tj. bez zprostředkujícího jazyka. Onu výjimku představovala skupina „nováčků“ v kurzu pro dospělé v Budyšíně, kde se sešla jazykově homogenní skupina německy mluvících – zde jsem využíval jako zprostředkující jazyk němčinu. Tato skupina také jako jediná soustavně pracovala s učebnicí (konkrétně *Čeština krok za krokem*). U lužickosrbských či jazykově smíšených kolektivů bylo vhodnější výuku přizpůsobit konkrétním podmínkám; kromě materiálů z učebnic jsem využíval i materiály vlastní. Do výuky pro dospělé jsem rovněž zařazoval autentické ukázky češtiny z novin, internetu, rozhlasu nebo literatury. U dětí zaujímal významné místo zpěv českých lidových písní, zajímavé možnosti pak poskytovala práce s českou dětskou literaturou (v případě, že byla přeložena do lužické srbštiny, např. *V hrsti: Už se nebojím tmy*).

Mezi aktivity nad rámec běžné výuky patřily mikulášská nadílka, plení pomlázek na Velikonoce, hovory po Skypu a vzájemné zaslání vánočních dáreků mezi dětmi z Chróscic a ZŠ Jana Husa v Brně. Pro dospělé zájemce o češtinu jsem zřídil – zatím v improvizované formě – českou knihovničku.

Největší podporu při práci mi poskytuje Jazykové centrum WITAJ, a to jak ve formálních záležitostech (komunikace se školami, sestavení rozvrhu, administrativa), tak i v čemkoli dalším (nestandardní tisky, využívání jejich knižního fondu, zapůjčení jakýchkoli pomůcek do výuky, komunikace s médii aj.). V případě potřeby není problém obrátit se na kteroukoli místní organizaci – vždy, když takový případ nastal (typicky zajištění kostýmů, rekvizit, pomůcek), byla odezva vstřícná. Z druhé strany příležitostně vypomáhám s překlady či jazykovými korekturami při komunikaci s českými partnery.

Pokud jde o zázemí a pracovní podmínky, měl jsem k dispozici všechno jako kterýkoli jiný učitel (pomůcky, kopírování, možnost využít počítačovou učebnu). Ve většině případů jsem si mohl vybrat konkrétní učebnu – obvykle hudebnu, kde byl k dispozici klavír, případně kytara a další hudební nástroje. Limitujícím faktorem je zejména nutnost pendlovat mezi jednotlivými místy výuky, což mě tlačí do pozice jakéhosi „létajícího profesora“ a komplikuje to realizaci aktivit, které vyžadují větší součinnost (příprava veřejných vystoupení, účast ve výtvarných soutěžích apod.).